

Beskrivelse af partnerskabsaftale mellem Storstrøms Amt og FuturaCentret

Baggrund for projektet

Projektet tager udgangspunkt i Storstrøms Amts handlingsplan til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg, samt modelprojekt "Statusbeskrivelse af arbejdet vedrørende selvmordsforebyggelse på Centralsygehuset i Næstved."

I de ovennævnte skrivelser har man blandt andet udtrykt ønske om at undersøge muligheder for, at der aktivt inddrages frivillige i selvmordsforebyggelse. Man erkender, at arbejdet med selvmordstruede er af så alvorlig karakter, at hovedansvaret må placeres hos professionelle, men ved at inddrage frivillige i et partnerskab, kan man sikre de selvmordstruede et netværk og derigennem være med til at bryde deres sociale isolation.

Projektets etableringsfase

I 2003 indgik Storstrøms Amt en partnerskabsaftale med FuturaCentret i Næstved for at etablere projektets organisatoriske fundament. Vi valgte at bruge formuleringen "partnerskab", idet vi mener, at partnerskab betyder, at man opbygger et ligeværdigt forhold, som bygger på tillid og respekt for hinanden og troen på værdien af åben og ærlig dialog samt engagement. Partnerskab er at arbejde sammen om at nå resultater, som begge parter på forhånd er blevet enige om. Begge parter må derfor dele ansvar, viden og ressourcer for at opnå resultater. Desuden blev der i 2003 nedsat en styregruppe bestående af repræsentanter fra følgende organisationer;

- FuturaCentret
- Livslinien
- Behandlingsteam efter selvmordsforsøg, Næstved sygehus.
- Uddannelses - Udviklings og Forskningsafdelingen
- Psykiatrien i Storstrøms Amt
- Social og psykiatريفorvaltningen
- Sundhedsforvaltningen
- Storstrøms Sygehus
- Somatiske skadestuer

Styregruppen fungerer som et fagligt forum og vidensformidler i forhold til efterbehandlingen og forebyggelse af selvmord. Styregruppen skaber igennem dialog plads til, at de frivillige får adgang til at udføre en lodsfunktion og derigennem kan være et værdifuldt supplement til den nuværende behandlingsindsats.

Projektet har igennem dialog med de professionelle og de frivillige været med til at beskrive den nøje afgrænsning mellem behandleren og de frivillige og synliggøre udviklingsmuligheder, hvor de frivillige kan medvirke til at forbedre brugernes livsvilkår. Igennem denne afgrænsning har vi synliggjort, at der er store gevinster at hente for vores bruger, når det lykkes for de professionelle at indgå et samarbejde med de frivillige. Civilsamfundet kan bidrage til en værditilvækst, og de frivillige kan noget det offentlige ikke kan – de bidrager med en social dimension.

Rekruttering af frivillige

I 2003 annoncerede partnerskabet i de lokale aviser efter frivillige til projektet. De kompetencer, som vi efterspurgte var, at ansøgerne havde en baggrund eller livserfaring, som gav dem et godt grundlag for at lytte og tale med mennesker i krise. At de var reflekterende, tolerante og ansvarsfulde, samt at de ville bruge ca. 3 timer om ugen som frivillige. Der var 23 ansøgere til

Beskrivelse af partnerskabsaftale mellem Storstrøms Amt og FuturaCentret

lodsfunktion. Gennemsnitsalderen på ansøgerne var omkring 45 år og deres uddannelsesmæssige baggrunde var meget forskellige, men de fleste var uddannede eller arbejdede med omsorgsarbejde. Vi valgte 15 ud, som blev inviteret til et orienteringsmøde samt til efterfølgende samtaler. Til samtalerne havde vi udarbejdet en spørgeguide der blev brugt som et redskab til at afdække ansøgerens kompetencer, erfaringer og værdier. Efter samtalerne gik 14 videre til kursusforløbet.

Kursusforløbet startede den 6. oktober 2003 og strakte sig frem til den 23.10.2003, og dette forløb havde en varighed på 18 timer. På den første kursusaften blev en kursusmappe udleveret og gennemgået. Foruden beskrivelse af kursusrækken indeholdt mappen retningslinier og rammer for de frivillige, visitationsproceduren samt nyttige adresser i arbejdet som lods. Mappen er en vidensopsamling, hvor de frivillige kan sætte materiale ind fra kurser, lodsmøder samt supervisionsmøder. Næste kursus var et weekendkursus. Her blev der bl.a. gennemgået fakta og statistik på selvmordsområdet, kommunikation med kriseramte og belastninger i arbejdet som støtteperson. Der var meget debat omkring værdier og etik i kontakten med mennesker i forbindelse med selvmordsforsøg og selvmordsønsker. På den sidste kursusaften fortalte behandlerne fra den professionelle verden om deres arbejde med de selvmordstruede, samt hvilken visitationsprocedure lodsfunktionen er underlagt. Dernæst blev frivillighedsaspektet gennemgået, herunder hvilken funktion FuturaCentret skal have for de frivillige i projektet. Der blev bl.a. orienteret om FuturaCentrets henvisningsmappe med optegnelse af de foreninger, der findes i Storstrøms Amt, med hovedvægt på Næstved-området.

Afgrænsning mellem de professionelle og de frivillige

- (1) Patienten er blevet risikovurderet af en psykiater/psykolog fra Center for selvmordsforebyggelse eller det eksterne team på Næstved sygehus.
- (2) Patienten er i forbindelse med selvmordsforsøg blevet tilbudt professionel behandling.
- (3) Den frivillige har forstået, at der ikke i det frivillige arbejde udøves terapi eller anden form for behandling.
- (4) Den frivillige kan i gennem støttende kontakt fastholde motivation hos patienten til at gennemføre behandling.
- (5) Den frivillige udfører praktisk og medmenneskelig støtte og omsorg. Den frivilliges vigtigste rolle er at bryde ensomhed ved at hjælpe patienten til at genskabe et socialt netværk.
- (6) Vejen tilbage til behandlingssystemet skal nøje beskrives, således at de frivillige hurtigt kan komme i kontakt med de professionelle, hvis der opstår en forværring af patientens tilstand.

Værdigrundlag

Som frivillig i projektet må man aldrig acceptere eller på anden vis give udtryk for, at selvmord kan være en løsning på en brugers situation.

Projektet arbejder ud fra princippet om hjælp til selvhjælp

Der tages **altid** udgangspunkt i brugerens behov

Beskrivelse af partnerskabsaftale mellem Storstrøms Amt og FuturaCentret

+ støttende (samtaler og/eller ledsagelse).

+ motiverende

+ problemløsning altid sammen med brugeren

Altid tilstræbe at være åben og fordomsfri i forhold til brugernes behov.

Ikke udøve behandling / ikke terapi/ ikke alternativ behandling

Ikke overtage og handle på egen " tolkning" på brugerens behov

Ikke deltage i eller tilskynde til kriminelle handlinger.

Visitation

Projektmedarbejderen kontaktes af en behandler fra Center for selvmordsforebyggelse eller det eksterne behandlingsteam på Næstved sygehus.

Projektmedarbejderen sætter patienten og frivillig sammen. Dette sker ud fra kriterier som alder, uddannelse og geografi. Desuden er der også lidt vilkårlighed i valget, bl.a. fordi at der kan være forskellige hensyn til hvilke tidspunkter på dagen, patienten behøver støtten i forhold til lodsens mulighed for at yde støtten på det aftalte tidspunkt

Den frivillige kontaktes, og der aftales et møde mellem patienten, behandleren, den frivillige og projektmedarbejderen.

Efter et par møder mellem patienten og den frivillige udfyldes en "lodsaftale". I denne aftale er navn, adresse og telefonnummer på patienten opført, hvilken støtte patienten ønsker, og hvilken tidsperiode. En lodsaftale gælder 3 mdr. og skal derefter fornyes. På lodsaftalen informeres brugeren om, at den frivillige har tavshedspligt, og ikke umiddelbart må udlevere egen adresse og telefonnummer.

Lodsfunktion

Ledsagelse til ambulans behandling

Ledsagelse i forbindelse med kontakter til offentlige myndigheder

Støttende samtaler

Motiverende samtaler

Helbredsfræmmende udadvendte aktiviteter

- Gå tur med patienten
- Tage på udflugter sammen med patienten
- Hjælpe patienten at skabe struktur i sin hverdag

Beskrivelse af partnerskabsaftale mellem Storstrøms Amt og FuturaCentret

Netværksskabende aktiviteter

- Støtte patienten i at genoptage fritidsinteresse
- Støtte patienten i at genoptage kontakter med familie og gamle venner
- Støtte patienten i at bevare kontakt med arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet
- Oplyse og introducere patienten til foreningsliv og fritidsaktiviteter.

Aktiviteter i forbindelse med behandlingsskæden

Ledsagelse til behandling

Opfølgning efter behandlingens afslutning

Hjælpe patienten tilbage til behandlingssystem, hvis der opstår en forværring i hans tilstand.

Frivillig-pleje

Lodserne udgør et netværk. En gang om måneden får lodserne gruppesupervision på 2 timer. Her har de mulighed for at drøfte de problemer som kan opstå mellem lods og bruger. Supervisionen ledes af en psykolog som er ansat i Kræftens Bekæmpelse. Igennem sit daglige arbejde har psykologen opbygget en stor erfaring med at arbejde med mennesker i krise og at samarbejde med frivillige

Udover supervision har lodser kontakt med projektmedarbejderen som er uddannet socialrådgiver og selv har arbejdet som frivillige lods.

I netværket afholdes temaaftener, udflugter og fællesspisning.

Hovedkonklusioner

- (1) De professionelle skal foretage en klinisk vurdering af den selvmordstruede patient, inden der henvises til de frivillige. Retningslinier i forbindelse med visitationen til de frivillige skal nøje beskrives
- (2) Afgrænsning mellem de professionelle og frivillige skal beskrives. De frivillige udfører ikke behandling eller risikovurdering.
- (3) Den frivilliges vigtigste rolle er at bryde ensomhed ved at hjælpe patienten med at skabe eller genskabe et socialt netværk. Desuden kan de frivillige i gennem støttende kontakt fastholde motivation hos patienten til at gennemføre behandling og derigennem medvirke til at behandlingsskæden ikke bliver brudt.
- (4) Vejen tilbage til behandlingssystemet skal nøje beskrives, således at de frivillige hurtigt kan komme i kontakt med de professionelle, hvis der opstår en forværring af patientens tilstand.
- (5) De frivillige skal danne et netværk, hvor der tilbydes følgende:
 - Uddannelse
 - Supervision
 - Samvær

Beskrivelse af partnerskabsaftale mellem Storstrøms Amt og FuturaCentret

Barrierer

I opstartsfasen var tilgangen af brugere til projektet meget langsom. Dette kan forklares med, at når der introduceres et frivilligt tiltag i en veletableret organisation, vil tiltaget altid mødes med en vis grad af modstand og skepsis fra det etablerede system. Modstanden reduceres i takt med, at det etablerede system oplever fordele ved det nye tiltag.

Indtil den 22. december 2004 har der været 17 brugere visiteret til lodsprojektet, som svarer til ca. 34 % af antallet af patienter, som har været henvist til det eksterne behandlingsteam på Næstved sygehus. Det eksterne team giver klart udtryk over for styregruppen, at de opfatter lodsprojektet som et værdifuldt supplement til deres professionelle indsats og i denne forbindelse ønsker, at projektet fortsætter i fremtiden. En intern evaluering har vist, at brugerne har givet udtryk for, at de er meget tilfredse og glade for de frivilliges indsats.

På denne baggrund har projektet i oktober 2004 indgået et samarbejde med Storstrøms Amts nye Center for selvmordsforebyggelse og behandling efter selvmordsforsøg for at etablere et kontakt netværk af frivillige på Lolland og Falster. I denne forbindelse har vi rekrutteret yderligere 13 frivillige, som netop er påbegyndt deres kursusforløb. Der er d.d. i alt 19 frivillige tilknyttet lodsprojektet.